

Úvodem

Folklor Brněnska zpracovává [a kraj brněnského venkova rekonstruovalo] tolik dětských kolektivů, že to v letech 2017–2019 a od roku 2023 vydá na samostatný pořad. Obnovila se tím tradice přehlídek dětských souborů z Brna a okresu Brno-venkov, které se s významným přispěním etnochoreoložky Zdenky Jelínkové konaly v 80. letech.

Lucie Bakešová (1853–1935) – 90 let úmrtí

Tato manželka velkostatkáře v Ořechovičkách byla první velkou badatelkou na poli dětského folkloru (nejen) na Brněnsku. Zachránila před zapomenutím některé obyčeje, ke Smrtné neděli (vynášení *čaramury*, *rohatiny*, obchůzky se *smrtalkou*), královničky; starší formy obyčejů (mrskut), v neposlední řadě hry (vč. tanečních), říkadla a ukolébavky. V letech 1888 až 1914 je uváděla na scénu, např. o národopisných slavnostech v Ořechově (zde a v Ořechovičkách i předvedení pro Leoše Janáčka v letech 1888 a 1906), Troubsku, pomlázkách Vesny v Brně, svěcení mateřské školy v Dolních Kounicích nebo od roku 1901 vyučovala při tzv. dívčích besedách v zahradním domku velkostatku. V roce 1899 ji Národopisná společnost československá vyzvala k zajištění dětských loutek a hraček, jí opatřené exponáty se zařadily k nejvýznamnějším a některé jsou dodnes v etnografickém oddělení Národního muzea. Některé rukopisy dosud leží v dokumentačních a sbírkových fondech Etnologického ústavu AV ČR v Brně, zlomek publikovala v dnes vzácných *Letáčcích Útulny ženské v Brně* [1904–1907].

Zdenka Jelínková (1920–2005) – 20 let úmrtí

Ve čtrnácti letech se s rodinou přistěhovala do Brna, kde docházela do Sokola a absolvovala cvičitelské kurzy. V roce 1945 krátce učila na školách v Ochozi u Brna a Bukovince. Po nástupu do brněnského pracoviště Státního ústavu pro lidovou píseň, později Československé akademie věd vedle lidových tanců průběžně sbírala dětský folklor [363 jejích záznamů je dostupných z: fondyeub.eu.cas.cz/?page_id=41]. V 80. letech ve spolupráci s (v 90. letech zrušenými) kulturními středisky zpracovala sedm svazků projevů dětí z Brněnska [*Za našó Rájó* I–V, [1983], *Jak si hrají děti v Ořechově*, 1984, *Zvyky, písně, tance a hry z Babic u Brna*, 1986]. Pro vedoucí dětských kolektivů zpracovala několik metodických příruček [*K otázkám dětského folklóru*, 1971, *K práci dětských souborů LPT*, 1974, *Dětský folklór a práce v dětském folklórním kroužku*, 1982]. I po jejím odchodu je toto dílo inspirací pro folklorní hnutí v naší oblasti, potažmo na Moravě. Další její nepublikované rukopisy a nahrávky obsahují dokumentační sbírky a fondy Etnologického ústavu AV ČR v Brně a osobní fond v Národním ústavu lidové kultury ve Strážnici.

PhDr. Miroslava Ludvíková, CSc. (1923–2005) – 20 let úmrtí

Etnografka o sobě v roce 1983 řekla: „Když si dnes, jako členka poroty zájmové umělecké činnosti, vzpomenu na rok 1952, kdy jsem se svou chlapeckou třídou nacvičovala pásmo o Jánošíkovi a nebo v roce 1953 s děvčaty, jak babička vypravuje o starých časech, mám sama pro sebe útrpný úsměv. Ale přesto mohu sem klást začátky svého zájmu o lidový oděv, protože právě při vymýšlení kostýmu pro děvčata k tomuto vystoupení jsem se poprvé setkala se střelickým krojem.“ V letech 1954–1966 se intenzivně věnovala bádání o krojích brněnského venkova. Stala se nejpovolnější osobou ke konzultacím jejich rekonstrukcí. V Etnografickém ústavu Moravského zemského muzea zaučila svou pokračovatelku, Lenku Novákovou a ta další etnografky, takže se sem obrací většina zájemců o lidový oděv svého působení. Je zde uložen i její osobní fond s částečně nevyužitými terénními záznamy. Jeho inventář je dostupný z is.muni.cz/th/b0a6m

4. června 2025 | nádvoří Staré radnice | 17:00

Brněnsko tančí a zpívá

Líto, líto, kdes tak dlouho bylo?

Hudební a taneční přehlídka
dětských folklorních souborů regionu Brněnska

6.
ročník

Program

1. **Národopisný soubor Líšňáček – prostřední**

Vítání jara

Vedoucí a choreografie: Helena Vrchotová

2. **Národopisný soubor Orlík z Pozořic – mladší**

Jarní radovánky

Vedoucí a choreografie: Hana Gloserová

3. **Národopisný soubor Orlík z Pozořic – starší**

Vijte, vijte věnce

Vedoucí a choreografie: Michaela Ratajová

4. **Národopisný soubor Ferdinanda Volka z Tuřan**

Královničky

Vedoucí: Eva Chudáčková, Monika Štikarovská

5. **Dětský folklorní soubor Háječek z Ostopovic**

My sme muzikanti

Vedoucí: Barbora Opršálová (choreografie), Radka Dobšíková, Jana Bartoňková

6. **Národopisný soubor Líšňáček – nejstarší**

Jarmark

Vedoucí a choreografie: Helena Vrchotová

7. **Folklorní kroužek Centrum Ententyky z Heršpic**

Tancovala bych já

Vedoucí: Tereza Halová

8. **Národopisný soubor Reliček ze Šlapanic**

Vranovské kostelíčku

Vedoucí a choreografie: Hana Houšťová

9. **Folklorní soubor Javorníček z Brna**

Francózi

Vedoucí: Tomáš Hradský, choreografie: Alena Přetáková

10. **Folklorní soubor Komíňáček**

Komínská řemesla

Vedoucí: Eva Burešová, choreografie: Ludmila Caletková

Dramaturgie: Jan Blažek

Slovem provází: Aleš Kučera

Přehlídku pořádá spolek Brněnsko tančí a zpívá a TIC Brno, p. o.
za finanční podpory statutárního města Brna.

**Spolek Brněnsko tančí a zpívá a TIC Brno, p. o. zvou na 50. ročník přehlídky
Brněnsko tančí a zpívá 5. června od 17:30 na nádvoří Staré radnice. Při přízní
počasí projde od 17:00 trasou Mečová, Dominikánské náměstí, Zámečnická,
náměstí Svobody, Masarykova, Zelný trh a Radnická krojovaný průvod
v doprovodu dechové hudby Střeličáci.**